STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 2. června 2005 [1]

I – Úvod

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce High Court of Justice, Queen's Bench Division (Spojené království) se týká výkladu článku 11 směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky [2] (dále jen „směrnice").

2. Předkládající soud se konkrétně táže, ke kterému okamžiku může být výrobek považován za uvedený do oběhu. Na tomto okamžiku závisí, zda byla žaloba podána včas, tedy ve lhůtě deseti let, stanovené článkem 11 směrnice, od okamžiku, kdy byl výrobek uveden do oběhu. Existuje dodatečný faktor a to, že se první převod údajně vadného zboží uskutečnil mezi dvěma společnostmi náležejícími do téže skupiny společností. Je převod v rámci skupiny roven uvedení výrobku do oběhu?

3. Mimoto se jeví, že první žaloba byla podána ve lhůtě deseti let, ale proti nesprávné osobě, totiž dodavateli (žalovaný v první žalobě), v mylném přesvědčení, že byl výrobcem. V důsledku toho se jeví, že následná žaloba proti skutečnému výrobci (žalovaný v druhé žalobě) byla podána právě před nebo právě po uplynutí lhůty. Další otázkou tedy je, zda je dovoleno v takových situacích zacházet s řízením zahájeným proti žalovanému v první žalobě jako s řízením proti výrobci (žalovaný v druhé žalobě, navrhovaný žalovaný v první žalobě), nebo, pokud byla druhá žaloba podána opožděně, zda je možné, aby vnitrostátní soud mohl zaměnit prvního žalovaného za druhého žalovaného.

1 — Původní jazyk: angličtina.
2 — Úř. věst. L 210, s. 29; Zvl. vyd. 15/01, s. 257.

II – Právní rámec

4. Článek 1 směrnice stanoví, že „[v]ýrobce je odpovědný za škodu způsobenou vadou jeho výrobku".

5. Článek 7 směrnice stanoví:

„Výrobce není odpovědný ve smyslu této směrnice prokáže-li:

že neuvedl výrobek do oběhu; nebo

[...]"

6. Článek 11 směrnice stanoví:

„Členské státy ve svých právních předpisech stanoví, že práva udělená poškozené osobě na základě této směrnice zanikají uplynutím deseti let ode dne, kdy výrobce uvedl do oběhu daný výrobek, který způsobil škodu, pokud poškozená osoba mezitím nedala podnět k zahájení řízení proti výrobci."

7. Ve věci Veedfald [3] Soudní dvůr rozhodl, že čl. 7 písm. a) směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že vadný výrobek je uveden do oběhu, pokud je používán při poskytnutí konkrétní zdravotnické služby, spočívající v přípravě lidského orgánu pro transplantaci, a škoda způsobená na tomto orgánu je výsledkem takové přípravy.

8. Ve Spojeném království byla směrnice provedena částí I Consumer Protection Act z roku 1987, který nabyl účinnosti dne 1. března 1988. Článek 4 tohoto zákona zní následovně:

„(1) V jakémkoli občanskoprávním řízení zahájeném podle této části proti jakékoliv osobě [...] z důvodu vady výrobku, se žalovaný může zbavit odpovědnosti, pokud prokáže, že

[...]

3 — Rozsudek ze dne 10. května 2001, Veedfald (C-203/99, Recueil, s. I-3569).

b) osoba, proti které je řízení vedeno, nikdy výrobek jiné osobě nedodala, nebo

[...]

d) vada výrobku v rozhodné době neexistovala;

[...]"

9. Consumer Protection Act z roku 1987 mimoto vložil do Limitation Act z roku 1980 nový článek 11A, jehož odstavec 3 stanoví:

„Žaloba, na kterou se tento článek použije, nemůže být podána po uplynutí lhůty deseti let od relevantního data [...]; tento odstavec vede k zániku práva podat žalobu uplynutím deseti let, který nastane bez ohledu na to, zda právo na podání žaloby bylo uplatněno nebo lhůta stanovená následujícími ustanoveními tohoto zákona začala plynout."

III – Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

10. Dne 3. listopadu 1992 bylo malé dítě, Declan O'Byrne, žalobce v původním řízení, očkováno dávkou vakcíny *antihaemophilus* v ordinaci McDonald Road Medical Centre.

11. Po tomto očkování žalobce utrpěl závažné poškození mozku. Tvrdí, že toto poškození bylo způsobeno závadnou vakcínou.

12. Výrobcem vakcíny byla Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA, francouzská společnost, která následně změnila název na Aventis Pasteur SA (dále jen „APSA").

13. Mérieux UK Limited, anglická společnost, byla dceřinou společností zcela vlastněnou APSA a ve Spojeném království byla distributorem výrobků vyráběných APSA. Mérieux následně změnila svůj název na Aventis Pasteur MSD (dále jen „APMSD").

14. Dne 18. září 1992 APSA zaslala dodávku dávek vakcín, včetně té, která byla podána poškozené osobě, APMSD, která dodávku obdržela dne 22. září 1992. APSA zaslala za tuto dodávku APMSD fakturu, která byla posledně uvedenou řádně uhrazena.

15. Neznámého dne, před či po 7. říjnu 1992, byla část zásilky zřejmě prodána APMSD Department of Health (Ministerstvo zdravotnictví) Spojeného království a dodána APMSD přímo do nemocnice stanovené ministerstvem. Tato nemocnice poté dodala tuto část zásilky do ordinace, ve které byl žalobce očkován dne 3. listopadu 1992.

16. Dne 2. listopadu 2000 žalobce v původním řízení podal žalobu na náhradu škody proti APMSD s tvrzením, že byla výrobcem výrobku.

17. Dne 7. října 2002 byla proti APSA podána druhá žaloba. Poradci žalobce oznámili vnitrostátnímu soudu, že teprve v průběhu léta roku 2002 poprvé zjistili, že výrobcem výrobku byla ve skutečnosti APSA, a nikoliv APMSD.

18. V rámci tohoto řízení APSA uplatňuje, že jelikož uvedla na trh výrobek tím, že jej dne 18. září 1992 dodala své dceřiné společnosti, která jej obdržela dne 22. září 1992, žaloba podaná dne 7. října 2002 byla podána po uplynutí lhůty deseti let ode dne, kdy byl výrobek uveden do oběhu, stanovené v čl. 11A odst. 3 Limitation Act, kterým byl proveden článek 11 směrnice do vnitrostátního práva. Žaloba je tedy promlčená.

19. Žalobce nicméně uplatňuje, že výrobek nebyl uveden do oběhu před tím, než byl APMSD dodán do nemocnice stanovené Department of Health a k tomu nedošlo před 7. říjnem 1992, tedy méně než deset let před podáním druhé žaloby. Žaloba tedy není promlčená.

20. Dne 10. března 2003 žalobce v původním řízení požádal vnitrostátní soud, aby v rámci prvního řízení zahájeného v roce 2000 nařídil pro všechny právní účely záměnu společnosti APMSD za společnost APSA.

A – *Předběžné otázky*

21. High Court of Justice, Queen's Bench Division, se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Pokud je výrobek dodán v souladu s kupní smlouvou francouzským výrobcem jeho anglické 100% dceřiné společnosti, poté anglickou společností jiné entitě, musí být článek 11 směrnice [...] vykládán v tom smyslu, že výrobek je uveden do oběhu:

a) když opouští francouzskou společnost, nebo

b) když byl doručen anglické společnosti, nebo

c) když opouští anglickou společnost, nebo

d) když je doručen entitě, která výrobek přijímá od anglické společnosti?

2) Pokud je žaloba uplatňující práva přiznaná žalobci z titulu směrnice [...], týkající se údajně vadného výrobku, podána proti společnosti A v mylném domnění, že A byla výrobcem výrobku, ačkoliv ve skutečnosti výrobcem výrobku nebyla A, nýbrž jiná společnost B, může členský stát ve svých vnitrostátních právních předpisech přiznat soudům posuzovací pravomoc, aby s takovou žalobou zacházeli jako s *‚řízením proti výrobci'* ve smyslu článku 11 směrnice [...]?

3) Umožňuje správně vyložený článek 11 směrnice [...] členskému státu, aby přiznal soudu posuzovací pravomoc k povolení záměny B za A jakožto žalované v takové žalobě, jako je žaloba uvedená v druhé otázce výše (‚relevantní řízení'), pokud:

a) lhůta deseti let, stanovená v článku 11, uplynula;

b) relevantní řízení bylo zahájeno proti A před uplynutím lhůty deseti let, a

c) proti B nebylo zahájeno žádné řízení před uplynutím lhůty deseti let, pokud jde o dotčený výrobek, který způsobil škodu tvrzenou žalobcem?"

IV – Posouzení

22. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, co je třeba rozumět pojmem „uvedení do oběhu" použitým v článku 11 směrnice. Identifikuje čtyři možná data, z nichž se první dvě vážou k transakci uvnitř skupiny a druhé dvě k transakci odehrávající se dále v distribučním řetězci.

23. Odpovědnost výrobce zaniká uplynutím deseti let ode dne, kdy byl výrobek uveden do oběhu. Pojem „uvedení do oběhu" je tedy důležitý pro přesné určení okamžiku, ke kterému objektivní odpovědnost výrobce končí. Tento pojem se neobjevuje pouze v článku 11, nýbrž i v článcích 6, 7 a 17 [4].

24. Navzdory své důležitosti není tento pojem ve směrnici definován. V době přípravy směrnice bylo považováno za zbytečné definovat pojem „uvedený do oběhu", jelikož, jak je uvedeno v důvodové zprávě Komise k návrhu směrnice, „byl považován za vysvětlující sebe sama v běžném významu slov". Podle této důvodové zprávy je výrobek obvykle uveden do oběhu, pokud je vpuštěn do distribučního řetězce [5]. Jiným důvodem pro to, že tento pojem nebyl definován, je existence Úmluvy ze dne 27. ledna 1977 o odpovědnosti za výrobky způsobující tělesné poškození nebo smrt (dále jen „úmluva z roku 1977") [6]. Úmluva z roku 1977 a směrnice mají více méně stejnou systematiku. Podle čl. 2 písm. d) úmluvy je výrobek uveden do oběhu, pokud jej výrobce dodal jiné osobě.

4 — Článek 6 odst. 1 písm. c) stanoví:
„Výrobek je vadný, neposkytuje-li bezpečnost, kterou je osoba oprávněna očekávat, s přihlédnutím ke všem okolnostem, včetně doby uvedení výrobku do oběhu."
Článek 7 stanoví, že výrobce není odpovědný ve smyslu této směrnice, prokáže-li:
a) že neuvedl výrobek do oběhu nebo
b) že je vzhledem k okolnostem pravděpodobné, že vada, která způsobila škodu, neexistovala v době, kdy uvedl výrobek do oběhu, nebo že tato vada vznikla později nebo
c) že stav vědeckých a technických znalostí v době, kdy uvedl výrobek do oběhu, nebyl takový, aby umožnil odhalit vadu.
Článek 17 stanoví, že směrnice se nevztahuje na výrobky uvedené do oběhu přede dnem nabytí účinnosti vnitrostátních předpisů přijatých k jejímu provedení.

5 — Viz Bulletin ES [1976], II, doplněk, L 11, odstavec 15.

6 — Viz http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/091.htm

25. Projednávaná věc ukazuje, že v rozporu s tím, co bylo uvedeno v důvodové zprávě Komise k návrhu směrnice, je nezbytné pojem „uvedení do oběhu" definovat, pokud jde o okamžik, kdy začíná plynout lhůta deseti let. Soudní dvůr dosud pojem „uvedení do oběhu" nedefinoval. Tento pojem byl zkoumán ve věci Veedfald [7], ale bylo tomu tak v kontextu čl. 7 písm. a) směrnice, skutkové okolnosti věci byly specifické a Soudní dvůr nemusel tento pojem obecně definovat.

26. Ve věci Veedfald žalovaný uplatňoval, že nikdy výrobek do oběhu neuvedl. Žalovaný byl výrobcem závadného roztoku určeného k proplachování ledvin před transplantací. Tento roztok byl vyráběn nemocnicí A a používán v nemocnici B, obě byly ve vlastnictví žalovaného. Žalovaný se dovolával argumentu, že výrobek byl používán v rámci poskytování služeb (které není směrnicí pokryto), a nikoliv v rámci kupní smlouvy určitého druhu. Podle žalovaného v takovém případě výrobek nikdy neopustil oblast kontroly zařízení nemocnice, které roztok vyrobilo, a nemocnice, ve které byl použit, jej tedy nikdy neuvedla do oběhu ve smyslu čl. 7 písm. a) směrnice.

7 — Viz rozsudek uvedený výše v poznámce pod čarou 3.

27. Soudní dvůr tento argument nepřijal. Rozhodl, že „za takových okolností není rozhodující, zda, jako ve věci v původním řízení, je použití výrobku charakterizováno skutečností, že osoba, které je určen, se musí dostavit do „oblasti kontroly" (bod 17), a odpověděl na položenou otázku tak, že „článek 7 písm. a) musí být vykládán v tom smyslu, že závadný výrobek je uveden do oběhu, pokud je použit při poskytnutí konkrétní zdravotnické služby spočívající v přípravě lidského orgánu pro transplantaci a škoda způsobená na tomto orgánu je výsledkem takové přípravy."

28. V projednávané věci není otázkou, *zda* byl výrobek uveden do oběhu, nýbrž *kdy* byl do oběhu uveden. Otázka, který „krok" je považován za relevantní pro určení začátku, a tedy i posledního dne desetileté lhůty odpovědnosti.

29. Před tím, než se budu zabývat touto otázkou připomínám, že směrnice usiluje o nalezení rovnováhy mezi zájmy spotřebitelů a zájmy výrobců. Tuto rovnováhu je třeba vzít v úvahu pro výklad pojmu „uvedení do oběhu". Směrnice jednak směřuje k ochraně spotřebitele tím, že zavádí objektivní odpovědnost výrobce, byla-li škoda způsobena vadou jeho výrobku. Krom toho je odpovědnost výrobce omezena v čase

a zaniká uplynutím deseti let počínaje datem, kdy byl výrobek uveden do oběhu. V důsledku toho je článek 11 směrnice formulován v zájmu výrobců. Promlčecí lhůta je odůvodněna zejména skutečností, že objektivní odpovědnost zatěžuje výrobce více než tradiční systémy smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti. S cílem nebránit technické inovaci a umožnit pokrytí pojištěním bylo považováno za nezbytné objektivní odpovědnost časově omezit.

30. Zadruhé, jak jsem již uvedl, výraz „uvést do oběhu" se ve směrnici objevuje vícekrát. Je jasné, že musí mít stejný význam bez ohledu na část směrnice, ve které se objevuje.

31. Ve kterém okamžiku je výrobek uveden do oběhu?

32. V této otázce byla vyjádřena řada názorů. Žalobce, italská vláda a Komise vyjádřili názor, že výrobek je uveden do oběhu v okamžiku, kdy výrobce ztrácí kontrolu nad výrobkem, nebo je-li výrobek převeden na osobu, nad kterou výrobce nevykonává žádnou kontrolu. Důležitý je vstup do distribučního řetězce dodáním třetí osobě (v projednávané věci nemocnici, které APSMD dodala vakcínu).

33. APSA a APMSD mají jiný názor. Tvrdí, že rozhodujícím faktorem je okamžik, kdy výrobek opouští subjekt, kterým byl vyroben, a že totožnost kupujícího, který je dceřinou společností, není relevantní.

34. Je zjevné, že stanovení okamžiku, od kterého začíná doba objektivní odpovědnosti, musí být co možná nejjasnější a nejobjektivnější. Nemůže být příliš brzy (výrobní proces může být neukončený) ani příliš pozdě (výrobek se již může nacházet kdekoliv v distribučním řetězci).

35. Bylo by v rozporu se zněním směrnice, aby lhůta deseti let začala v okamžiku, kdy maloobchodník dá výrobek do prodeje, jelikož článek 11 směrnice jasně odkazuje na výrobce.

36. Bylo by to příliš brzo, pokud by výrobek byl považován za uvedený na trh každým aktem dodání výrobcem přijímajícímu subjektu. Takové situace pokrývají též dodávku zkušebním organizacím. To by bylo v rozporu s odůvodněními úmluvy z roku 1977 a směrnice, ve kterých je jasně uvedeno, že nebylo úmyslem zahrnout takové organizace do pojmu uvedení výrobku do oběhu: kontrola kvality výrobku není dokončena a výrobek není připraven k tomu, aby byl dán k dispozici potenciálním zákazníkům, a tedy potenciálním poškozeným osobám.

37. Vpuštění výrobku do distribučního řetězce se obvykle časově shoduje s jeho uvedením do oběhu. Tak tomu nicméně není vždy, jak je známo z věci Veedfeld. V uvedeném případě distribuční řetězec vůbec neexistoval, nicméně výrobek byl v určitém okamžiku uveden do oběhu. Nejvhodnější přístup spočívá v definici spojené se ztrátou kontroly. V takovém přístupu se výrobce dobrovolně zříká kontroly nad výrobkem tím, že jej v rámci obchodní transakce převede na jiný subjekt.

38. Až dosud všichni účastníci řízení s tímto přístupem souhlasí; názory se začínají lišit, pokud jde o transakce v rámci skupiny.

39. Žalobce, Komise a italská vláda mají za to, že dokud výrobek zůstává ve skupině, je to výrobce, kdo pokračuje ve výkonu kontroly nad výrobkem.

40. Žalované v původním řízení mají nicméně za to, že je nevýznamné, zda je výrobek dodán dceřiné společnosti, kterou zcela vlastní, společnosti, která je s výrobcem propojena jiným způsobem nebo nezávislé třetí osobě. Podle jejich názoru jedinou otázkou je, zda se výrobní subjekt dobrovolně zřekl kontroly nad výrobkem. Tvrdí, že v projednávané věci byl výrobní proces ukončen a výrobek opustil oblast kontroly APSA, když byl APSA zaslán APMSD. Poté, co byl výrobek prodán a zaslán APMSD, nebyla APSA nadále schopna měnit nebo upravovat výrobek bez toho, aby jej stáhla zpět. Podle jejich názoru tedy není namístě na transakce v rámci skupiny použít žádná specifická kritéria.

41. Dodávají, že kontrola nad výrobkem nesmí být zaměňována s kontrolou nad společností. Jedná se o dva různé pojmy. První se týká vlastnictví v právním smyslu,

druhý hlasovacích práv. Zdůrazňují, že ačkoliv je dceřiná společnost částí téže skupiny společností jako mateřská spolčenost, má právní subjektivitu odlišnou od subjektivity mateřské společnosti, s odlišnými právy a povinnostmi.

42. Připomínám, jak již bylo objasněno výše, že článek 11 směrnice je formulován zejména v zájmu výrobců. Spotřebitelé nicméně též mají zájem, kterým je, aby výrobce nemohl měnit dobu trvání odpovědnosti prostřednictvím své vnitřní organizace. Proto nesouhlasím s argumentem, že s transakcí v rámci skupiny musí být jednoduše zacházeno stejně jako s transakcí s třetí osobou.

43. Zaprvé je jasné, že referenčním kritériem musí být kontrola nebo vzdání se kontroly nad výrobkem.

44. Zadruhé je důležité neztratit ze zřetele hospodářskou realitu. Ve skutečnosti existuje velká rozmanitost ve způsobu, kterým společnosti mohou organizovat své činnosti, pokud jde o výrobu, prodej a marketing. Tak tomu je zejména v případě, kdy je organizace společnosti rozšířena na území více členských států. Za takových okolností existuje ještě vyšší úroveň různorodosti.

45. Stejné nebo srovnatelné činnosti mohou být organizovány různými způsoby, například v závislosti na daňových či jiných právních důsledcích různých typů organizace. Zatímco některé společnosti distribuují své výrobky prostřednictvím poboček, jiné tak činí prostřednictvím dceřiných společností a někdy výrobci dodávají přímo třetím osobám. Jsou používány též hybridní struktury.

46. Zatřetí, čím je větší organizační různorodost, tím větší je potřeba jasného kritéria pro stanovení okamžiku, ke kterému je výrobek uveden do oběhu. Tento okamžik se časově shoduje se vzdáním se kontroly, okamžikem, kdy je výrobek poprvé převeden na osobu nebo společnost mimo skupinu, na nezávislou třetí osobu. V opačném případě by se počátek lhůty lišil v závislosti na tom, zda výrobce pro distribuci používá dceřinou společnost nebo pobočku, přičemž otázka kontroly v obou případech zůstává stejná. Pro účely použití směrnice je nepodstatné, která právní forma organizace byla výrobcem zvolena.

47. V důsledku toho se lze domnívat, že dokud výrobek nebyl převeden na osobu, která nepodléhá kontrole skupiny, je výrobek stále pod kontrolou skupiny, ke které skutečný výrobce náleží.

48. Jak zdůraznila Komise, datum prvního převodu v rámci skupiny coby začátek lhůty totiž může být předčasné, neboť je velmi pravděpodobné, že ve většině případů možnost, že výrobek by mohl přijít do kontaktu s osobami mimo skupinu, budou malé, dokud výrobek neopustí kontrolu člena skupiny. Pokud by byl první pohyb v rámci skupiny považován za uvedení zboží do oběhu, mohlo by snadno dojít ke zkrácení doby trvání objektivní odpovědnosti. Tak tomu je například, pokud je výrobek skladován dceřinou společností nebo jiným závodem náležejícím výrobci, aniž by byl po řadu let používán a poté byl prodán nebo dán do nájmu osobě mimo skupinu.

49. Dokud výrobek zůstává ve skupině, může výrobce stále zajistit, že se výrobek nedostane do rukou skupiny potenciálních poškozených osob. To znamená, že jeho objektivní odpovědnost dosud nezačala plynout. Může být odpovědný v rámci jiných systémů, nikoliv však toho, který je zaveden směrnicí.

50. Navíc osoby mimo skupinu nemusí vědět, kdy byl výrobek poprvé výrobcem převeden na dceřinou společnost. V případě několikanásobných vnitroskupinových transakcí by mohlo být značně složité stanovit, kde a kdy se uskutečnila první dodávka. Jak poškozená osoba, tak ostatní zúčastněné osoby (jakýkoliv dodavatel ve smyslu čl. 3 odst. 3 směrnice) potřebují přesné kritérium pro stanovení okamžiku, ke kterému je výrobek uveden do oběhu. Vnitroskupinové vztahy jsou často příliš neprůhledné na to, aby byly v takovém ohledu užitečné.

51. Obdobně bych rád poznamenal, že argument, že dceřiná společnost je právně odlišena od mateřské společnosti (a že tedy převod z jednoho právního subjektu na druhý v rámci téže skupiny podniků se časově shoduje s uvedením do oběhu), mne nepřesvědčil. Použití různých právnických osob je běžná praxe z různých důvodů. Krom

toho, jako například v oblasti práva hospodářské soutěže může být s odlišnými právnickými osobami pro účely použití článku 81 ES [8] zacházeno jako s jedním celkem. Tak tomu je z důvodu úzkých hospodářských vazeb mezi nimi. To znamená, že dohody mezi nimi musí být považovány za vnitřní rozdělení funkcí a úloh v rámci téže hospodářské jednotky. Z tohoto důvodu jsou dohody mezi členy skupiny mimo působnost uvedeného článku. Obdobně nelze přijmout, že výrobek byl uveden do oběhu, pokud byl převeden na jednu z distribučních jednotek mateřské společnosti, ať již pobočku, nebo dceřinou společnost. Skutečnost, že distribuční jednotce je zaslána faktura, není rozhodující, jelikož stanovení cen vnitřních převodů je běžnou praxí ve vztazích v rámci společností.

52. V důsledku toho musí objektivní odpovědnost začít plynout v okamžiku, kdy se výrobce dobrovolně zřekne kontroly nad výrobkem tím, že jej převede z důvodů obchodní povahy na osobu, která není spojena se skupinou, do které náleží výrobce.

8 — Viz rozsudek ze dne 25. listopadu 1971, Béguelin Import (22/71, Recueil, s. 949).

A – *Druhá a třetí otázka*

53. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda článek 11 směrnice umožňuje, aby bylo podle práva soudu, kterému je věc předložena, zacházet s řízením zahájeným proti společnosti A jako s „řízením proti výrobci", bylo-li řízení zahájeno proti A v mylném domnění, že A byla výrobcem výrobku a skutečným výrobcem byla jiná společnost B. Třetí otázka se zabývá otázkou záměny. Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda je přípustné zaměnit B (výrobce) za A (skutečný žalovaný), když bylo řízení proti B zahájeno mimo desetiletou lhůtu stanovenou v článku 11 směrnice.

54. Při zkoumání těchto otázek označím APMSD jako A a APSA jako B. Pominu rovněž nedostatek informací v předkládacím usnesení. Není například známo, proč žalobci trvalo určitou dobu (od listopadu 2000 do října 2002), nežli podal žalobu proti APSA. Rovněž není zřejmé, jak APMSD

reagovala na podání žaloby a zda a kdy tato společnost informovala žalobce o totožnosti skutečného výrobce. Jedná se skutkovou otázku, která náleží do pravomoci předkládajícího soudu.

55. Úvodem připomínám, že článek 11 směrnice odkazuje na výrobce. Kdo může být považován za výrobce, je uvedeno v článku 3 směrnice: skutečný výrobce a každý, kdo sám sebe za výrobce označuje tím, že uvádí na výrobku svůj název, ochrannou známku nebo jiné rozlišující označení.

56. Dále, poškozená osoba může jednat vůči kterémukoliv dodavateli, pokud výrobce nemůže být identifikován a dodavatel neinformuje poškozenou osobu o totožnosti výrobce nebo osoby, která mu výrobek dodala, v přiměřené lhůtě. V takovém případě je dodavatel výrobku podle čl. 3 odst. 3 směrnice považován za výrobce.

57. Jak jsem uvedl, článek 11 směrnice je zaměřen na stanovení jasného konečného data, ke kterému objektivní odpovědnost výrobce zaniká, pokud proti němu nebylo před tímto datem zahájeno řízení.

58. Je jasné, že pokud poškozená osoba chybně zahájila řízení proti osobě, která není výrobcem ve smyslu článku 3, k přerušení desetileté lhůty nedochází. Omyl mohl též mít za důsledek, že mezitím lhůta deseti let uplynula, jelikož směrnice vnitrostátním soudům nebo vnitrostátním právním řádům neumožňuje nedodržovat tuto lhůtu, pokud bylo řízení zahájeno před skončením lhůty proti jiné společnosti nežli výrobci, jelikož by došlo k narušení rovnováhy dosažené směrnicí mezi příslušnými zájmy uživatelů a výrobců.

59. Jelikož tomu tak je, budu druhou a třetí předběžnou otázku zkoumat ve světle dotčených skutečností v původním řízení.

60. Je skutečností, že v projednávané věci výrobce a dodavatel náleží ke stejné skupině společností. Jak víme z odpovědi na první otázku APMSD není ani nezávislým externím dodavatelem, ani skutečným výrobcem. Je nicméně právnickou osobou, která jako první uvedla výrobek do oběhu tím, že jej

převedla na osobu mimo skupinu. Pro účely článku 3 odst. 3 směrnice může APMSD být žalována jako dodavatel.

61. V takové situaci charakterizované skutečností, že údajně vadný výrobek byl uveden do oběhu společností náležející do stejné skupiny společností jako skupina, která ho vyrobila, je velmi pravděpodobné, že i zúčastněná osoba, která utrpěla škodu, mohla dojít k určitému zmatení, pokud jde o skutečnou totožnost výrobce.

62. Pokud je dodavatel chybně žalován jako výrobce, musí bezprostředně informovat žalující stranu o totožnosti výrobce, zejména pokud je dodavatel dceřinou společností výrobce, jako je tomu v projednávané věci. Pokud by tak neučinil, musí nebo může s ním být obdobně podle čl. 3 odst. 3 směrnice, zacházeno jako s výrobcem.

63. Jak jsem již uvedl, pokud poškozená osoba nezná totožnost výrobce, může podat žalobu proti dodavateli, který aby se vyhnul odpovědnosti, musí sdělit totožnost výrobce. Totéž platí v případě mylného domnění, že dodavatel je výrobcem výrobku. Podle logiky čl. 3 odst. 3 směrnice odmítnutí toho, že je výrobcem, totiž zahrnuje povinnost informovat poškozenou osobu o tom, kdo je výrobcem, pokud je to dodavateli známo, což je v tomto případě velmi pravděpodobné.

64. Bylo by nepřípustné zamítnout žalobu poškozené osoby z důvodu, že promlčecí lhůta uplynula, což může nastat, pokud dodavatel nesprávně žalovaný jako výrobce, opomene sdělit v přiměřené lhůtě informace, které má ohledně totožnosti výrobce.

65. Podle mého názoru proto není v rozporu se směrnicí, zejména s čl. 3 odst. 3 a článkem 11, umožnit soudu rozhodujícímu o žalobě podané žalobcem proti dodavateli, aby s řízením zacházel jako s „řízením proti výrobci", pokud dodavatel věděl, kdo byl výrobcem a mohl informovat žalobce v přiměřené době za účelem podání žaloby proti výrobci ve lhůtě deseti let stanovené článkem 11.

66. Vzhledem k odpovědi navrhované na druhou otázku není nutné odpovídat na třetí otázku.

V – Závěry

67. Proto navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky High Court of Justice, Queen's Bench Division takto:

Článek 11 směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky musí být vykládán v tom smyslu, že výrobek je uveden do oběhu od okamžiku, kdy byl převeden osobou nebo společností, nad kterou výrobce vykonává účinnou kontrolu, na osobu nebo společnost, nad kterou výrobce takovou kontrolu nevykonává.

Pokud je žaloba uplatňující práva přiznaná žalobci na základě směrnice 85/374/EHS, týkající se údajně vadného výrobku, podána proti dodavateli v průběhu lhůty deseti let stanovené v článku 11 v mylném domnění, že dodavatel byl výrobcem výrobku, ačkoliv ve skutečnosti byla výrobcem jiná společnost v rámci skupiny společností, do které náležejí dodavatel i výrobce, ustanovení směrnice 85/374/EHS, konkrétně čl. 3 odst. 3 a článek 11 této směrnice, umožňují soudu, kterému je věc předložena, aby s takovým řízením zacházel jako s řízením proti výrobci ve smyslu článku 11, pokud dodavatel znal totožnost výrobce a mohl o ní žalobce informovat v přiměřené lhůtě a v každém případě před uplynutím této lhůty deseti let.